прышоу,
нага зна-
у Дамей-
ходзіцца
ы.
аецца? Я
дковасць. Калі многія
а інстытута не здоль-
еларуску, то што для
аша культура?
а ўражанне, што не-
б Беларусь заснула
паллем, Багрымам,
а ўвазе чыноўнікаў,
азабрацца з экано-
цеў бы беларускае
э атрымаецца!
нікі канцэрта, што
етліць у арганіза-
бо на вочы яны не
павесілі спіс вы-
, і тыя ў адпавед-
па чарзе выходзі-

лі на сцэну. Не ведаю, магчыма, адпрацаваная да аўтаматызму схема і не горшы варыянт, але для каго ўсё гэта было задумана?

А парадавала тое, што ў нас усё яшчэ гучаць народныя песні, што можна яшчэ ўбачыць традыцыйны народны касцюм, хоць за апошнія гады ён становіцца ўсё больш эклектычным.

Выклікалі захапленне і дзеці ў вышытых кашульках. Пакуль што яны непасрэдныя і адкрытыя. Фатаграфую хлопчыка гадоў чатырох, а ён кажа: «А ў мяне таты няма».

Шчымлівы момант, але ж не мною сказана : «Дзеці — соль зямлі». І надзея наша — на іх.

Сымон СВІСТУНОВІЧ. Фота аўтара.

... адбудзецца 22 чэрвеня ў 21 гадзіну 45 хвілін. Затым ... артыстаў ад-
прагучыць канцэрт-рэквіем з удзелам артыстаў Беларусі і Расіі.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Запавет

КАСТУСЯ і Тарэса, Ганна і Настасся, Віця, Яніна і Франя. Гэтыя дзеці жылі ў Дальве. Калі пачалася вайна, іх бацькоў пазабіралі на фронт. Жывучы з маці і бабулямі, яны палолі буракі, хадзілі на рыбу, памагалі капаць бульбу. А летам — бегалі ў грыбы, збіралі суніцы. Ад шашы да Дальвы кіламетраў пяць. Лясны край. Тут так пахне суніцамі!

Кажуць, Дальва была апошняй беларускай вёскай, якую знішчылі фашысты ў вайну. Яе спалілі 19 чэрвеня 1944 года, 67 гадоў таму.

«НЕДАСПЯВАЛІ, НЕДАЛЮБІЛІ, НЕДАЖЫЛІ...»

67 гадоў таму спалілі Дальву

Сёння ў гэтым месцы няма хат. Ды і вёскай гэтае месца назваць цяжка. Тут паўсюль лес. Той, які ёсць на ўскрайку амаль кожнай вёскі. Толькі тут яго вельмі многа. А яшчэ тут незвычайна прыгожа.

Калі заканчваецца асфальт і пачынаецца лясная дарога, яшчэ здалёк заўважны велічны помнік — фігура маці, да якой туліцца голенькае дзіця. Надзвычай моцны позірк у жанчыны. Як тлумачыць сам **аўтар помніка, скульптар Уладзімір ЦЕРАБУН**, жанчына з дзіцем мае рэальны прататып — жыхарку вёскі Дальва, маці адзінага выжыўшага тады Мікалая Пятровіча Гірыловіча, якой удалося выбрацца з палаючага хлява і якую застрэлілі ўжо побач з ім.

Помнік быў збудаваны ў 1973 годзе. Уладзімір Церабун вучыўся тады на трэцім курсе скульптурнага аддзялення Тэатральна-мастацкага інстытута.

— Само жыццё дало імпульс для стварэння такога помніка. Я сам з вёскі і ведаю, чым вёска жыве, — працягвае скульптар. — І мне хацелася, каб гэты помнік быў не пампезны, а вельмі сціплы і вясковы. І самае галоўнае — пратэст унутры самога вобраза, які атрымаўся.

«НЕДАЖЫЛІ...»

— Забіваць дзяцей — няма гэтаму апраўдання. Самае святое, што ёсць — гэта нашы дзеткі, — гаворыць дырэктар ГМК «Хатынь» Артур Зельскі. — І калі злачынцы Хатыні панеслі пакаранне, то злачынцы Дальвы — не. Але на іх ёсць рука Божая.

— У Бога няма мёртвых, у Яго ўсе жывыя, — **ключар Свята-Духавага кафедральнага сабора протаіерэй Георгій ДЗІЧКОЎСКІ** гаварыў гучна. На службе, якую праваслаўны святар правёў тут, сабраліся жыхары прылеглых вёсак, кіраўніцтва з раёна, школьнікі... — Нашай малітвай мы ўспамінаем ахвяраў той вайны, усіх бязвінных людзей. Нікалі не варта забываць: малітва — гэта мост паміж зямлёй і небам.

Усю службу дзесьці непадалёку кукавала зязюля. Гучна. Доўга. А над падмуркамі—сімваламі хат свавольнічаў у кронах бяроз вецер. Нібыта гэта жыхары спаленай Дальвы хочуць нешта сказаць.

29 дзяцей, 13 жанчын, двое мужчын. Недажылі, недаспявалі, недалюбілі. За гады вайны ў Лагойскім раёне, акрамя дальвінцаў, было знішчана больш за восем тысяч мірных жыхароў.

— Пакуль мы памятаем — мы жывём, — гаворыць **старшыня Мінскага абласнога аддзялення фонду міру Любоў ЕРМАЛОВІЧ**. — Трэба быць пільнымі, каб у нашых душах не наступіў духоўны Чарнобыль — і мы не забыліся на трагедыю.

— Дальва — гэта наш напамін. Напамін пра вайну. Каб моладзь ведала, што такое вайна, што яна нясе з сабою, — выказаўся падчас урачыстай цырымоніі памяці **старшыня Савета ветэранаў Белтэлерадыёкампаніі Дзмітрый МАРЧАНКА**. — За маёй спінай жанчына з малым дзіцем, якая заклікае ўсіх нас: людзі добрыя, не дапускайце болей вайны, жывіце ў міры і спакоі. Будзем спадзявацца, што наша рэспубліка будзе мацнець-дужэць, і над намі заўсёды будзе сонейка на блакітным небе.

Адзіны жыхар Дальвы, які тады ўратаваўся, — Мікалай Гірыловіч, летась адышоў з гэтага свету. Яго дачка — Вольга Мікалаеўна — сёння жыве ў Аўстраліі, але штогод 19 чэрвеня яна прыязджае сюды на радзіму бацькі.

— Тое, што адбылося тады ў 1944-м, прайшло з маім татам праз усё жыццё, — успамінае жанчына. — Гэта тая трагедыя, якая вечна застаецца з табой. Я лічу, што перажыць такое, — гэта немагчыма. Тата заўсёды прыязджаў сюды — на гэту зямлю. І мая радзіма таксама тут. Менавіта ў Дальве я адчуваю сябе дома. Паглядзіце: якое неба, якая прырода. Тут усё размаўляе — і хоча жыць поўным жыццём. Я абавязкова вярнуся.

Калі сціхаюць чалавечыя галасы, пачынаеш заўважаць, як хораша тут слухаць сябе. Ціха-ціха. Паволі шумяць дрэвы, клапатліва снуюдаюць у траве мурашы, шчыруюць шпакі. Вось толькі шпакоўняў ім ніхто не зрабіў. Людзі тут больш не жывуць.

Ілья ЛАПАТО. Фота аўтара.
Лагойскі раён.

...р маркетинга»,

...ительных материалов»,
...л. (0216) 27 66 89

...чальная цена (бел. руб.) ...ез учета НДС	Сумма задатка (бел. руб.)
...5 651 500	565 150
...5 651 500	565 150
...550 000	155 000
...050 000	305 000
...350 000	135 000
...50 000	85 000
...00 000	60 000
...50 000	85 000
...50 000	135 000
...0 000	90 000
...00 000	210 000
...0 000	70 000
...0 000	105 000

...в ККУП «Витебский
...ходимыми докумен-
...06.2011 по адресу:
...га», с 01.07.2011 по
...центр маркетинга».
...я перечисления за-
...«Белинвестбанк»,
...АО «АСБ Беларус-

...нская»,
...8 63 60

...ена ...та НДС	Размер задатка (бел. руб.)
...8	2 121 800

...р-н, агрогородок
...явления для уча-
...: г. Витебск, пр-т
...0. Реквизиты для
...кой области ОАО
...А) в ф-ле № 201

... ...НДС	Размер задатка (бел. руб.)
...0	21 420 000

...в ККУП «Витеб-
...необходимыми
...ный срок подачи
...3012218220012

КПУП «Гомельоблреклама» филиал «Эксперт-Услуга» (организатор аукциона)